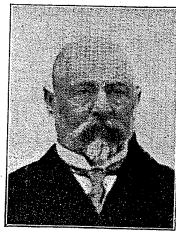




Joachim Fuchs



Hynek Weisskopf



Karel Klein



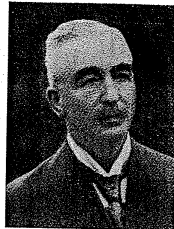
Adolf Weisskopf



Emil Rezek



Julie König



Karel Steindler



Josef Priester

Černolice, Čestín (okr. Klatovy), Davle, Holíů, Hlubocopy, Hýskov (okr. Beroun), Chotěč, Chudobice (?), Chuchle Malá, Klínce, Kosoř, Kunratice, Lahovice, Lety, Líbůš (u Prahy), Lipany, Lipence, Lišnice, Liten, Lochkov, Moráň, („panství Kazňov“), Mníšek, Modřany, Mokropce, Horní Ves, Nová Ves (okr. Dobříš), Ořech, Praha, Radotín, Roudnice, Řeporyje, Revnice, Slivence, Suchdol (u Prahy), Trnová, Třebotov, Uherský Brod (Morava), Vrané, Všenory, Zahěhlce, Zbraslav a posléz Zvol (okr. Jilové), takže z obcí těch jest 266 zápisů.

Ze zápisů těchto v přehledu obcí i jmen rodin žid. vychází najevo, že rodiny ty usazeny tehdy byly na Zbraslavsku hlavně jako obch. a kupci i kramáři, zprostředkující nejen prodej dobytka a potravin a nápojů (lihovin), ale v době té hlavně i stráž vlny, domácího plátna, koudelce, lůj a kůže, jak to dokazovalo tehdy 11 živností takových v okrese. — Pak nejvíce bylo řezníků 8, pachtýřů statků 4, statkářů 3, sklenářů 2, vinopalníků 2. Úředníků byly též jen 2 případy.

Zajímavé ze srovnání jmen těchto rodů venkovských je, že asimilovala se tehdy z většiny něm. jmen též řada jmen úplně českých, jako: Brumlík, Czysař (Slivence), Klepetář (Radotín), Kohout — Skohut (Kunratice), Král (Zbraslav), Pátek (Černolice), Rezek a Stránský (Vrané), Vocásek (Lahovice) a Suchářípa (Točná).

Z nejménějších rodů žid., rozšířených v několika obcích okresu, byly rodiny: Ekstein (Lochkov, Slivence), Hartmann (Čisovice, Lipence), Jakarle (Kosoř, Lipany, Lipence), König (Lipence, Zbraslav), Rezek (Chotěč, Slivence, Trnová, Vrané, Zbraslav), Richter (Lipence, Lochkov), Weiner (Lochkov, Řidka, Zbraslav), Weisskopf (Slivence, Zbraslav), Urbach (Černolice, Vrané, Všenory).

J. C. Sommer ve svém spise z r. 1849 „Das Königreich Böhmen“ v 16. díle: Beramer Kreis, uvádí počet žid. rodin takto: Buš, 1 žid. rodina, Čim, z 397 obyvatel 5 žid. rod., Davle, z 517 obyv. 5 žid. rod., Hvozdnice, 1 rodina, Křižov 1 rod., Mníšek (panství 3127 obyv.) 4 isr. rodiny, Řidka, z 313 1 žid. rod., Trnová, z 276 obyv. 4 žid. rod., Všenory, z 258 obyv. 11 žid. rod., Vonoklasy, z 288 obyv. 18 žid. rod., Z. na panství z 9171 obyv. 10 žid. rodin a Z. sama z 1420 obyvatel 5 isr. rodin. — J. Liehmann, okresní tajemník zbraslavský, v r. 1874 uvádí ve statistickém výkazníku z 21.532 obyvatel vyznáni žid. 477 lidí, tedy průměrně něco nad 2%, což je více o jednu polovinu procenta než obvyklý v Čechách na venkově průměr v letech osmdesátých.

Statistiky ty souvisí zřejmě se stanovením zemského zákona z 21. června 1877, kdy určeny obvody ž. o s jedním rb., a menší s učitelem náboženství a vydržování modliteben „s jazykem v obci obvyklým“, což ve Z. stalo se od r. 1896, kdy v modlitebně (čp. 155) zavědono české vyučování náboženství a úřadování. N. o. ž. ve Z. vytvořila se spojením 3 dřívějších pohřebních spolků v Lochkově-Slivenci, Kosoři-Třebotově a ve Všenorech.

Davle s okolím zůstala samostatnou, pohřbívající na Dobříš. Synagoga davelská v nynější podobě pochází z let 1880.

K davelské obci, v níž nejprve starostou byl Mich. Seidl, nyní Ludv. Rezek, shromažďují se též z osady Sázava a četnější z obcí: Slapy, Stěchovice a Zahořany.

Ve Z. pořad starostů n. o. ž. byl následující: Jos. Priester, K. Steidler, K. Klein, Em. Rezek a nyní Ad. Weisskopf, současně též propagátor domácí výroby a průmyslu košíkářského na celém Zbraslavsku, exportujícího do celé střední Evropy.

Ze zasluhovaných osobností dřívějších časů (19. stol.)

v okr. zbraslavském nelze přehlédnouti isr. rodiny Mendlů na Z. (J. Mendl, kupec, Ludvík Mendl, ranhojič, Markus Mendl, koželuh a Sam. Mendl, nájemce

Ke konci pak připomenouti jest, že nikoli zasluhou, ale chápanou povinností většina rodin isr. na Z. jest uvědomeni a smýšleni českého a demokratické republiky věrného.



Josef Fischl

Karel Fuchs  
Kosoř

mýta a posléz lidumilnosti vynikající a dosud žijící rodák zbraslavský, emert. řed. vídeň. Bankvereinu, J. Mendl v Praze).

Z doby popřevratové vděčně vzpomíná se na pomnícih padlých ve světové válce a za svobodu vlastní mrtvých legionářů, a sice ze Z.: Robert Feder a v Stěchovicích Rudolf Weigert.

<sup>1)</sup> Die Angabe 1879. Encyclopaedia Judaica, Band III, Kol 735, von Dr. S. H. Lieben ist nicht richtig.

Prameny:

Žid. Zikm. Winter: I. díl. Kulturní obraz českých měst, str. 6, 123, 171—211, 286, 332, 372, 536, 549<sup>1)</sup>, 600, 604, 620, 733.

Žid. Zikm. Winter: II. díl. Kulturní obraz českých měst, str. 48, 137, 149, 152, 163, 180, 183, 201, 205, 230, 232, 274, 295, 296, 379, 422, 426, 443, 444, 454, 467, 489, 497, 498, 558, 616, 661, 664, 671, 702, 721, 762, 773, 827, 829, 831, 842; 843; 862, 864, 865, 871, 875.

Žid. B. Bandy, upravil Fr. Dvořský. Historie Židů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od r. 906 do r. 1620. Vydal Rivnáč 1906. Materiál: dějepisný, listinný, výpisní z kronik, rejstřík věcný i osobní (domácích i cizích), 1000 let nepřetržitě v Čechách, obchody, platy, obrana, pronásledování, stěhování, bully papežů 1247, 1272, 1422, 1447, 1540. Základní řád Židů v Čechách, „Ochranný list“ od Přemysla Otty II. potvz. Václav IV. r. 1300 (obnovil Karel IV., Václav IV.), souditi jen král. úr., 1500 sněm český, neutiskovati Židů, potvrdil Vladislav 1570, Ferdinand 1527, Maximilián a Rudolf II. potvrdil svobodu žid. účastenství při úřadování a korunovaci králů. Pohřbívní kniha žid. 1324, synody žid. 1348, 1605, za Ferd. I. vypověz. Židů ze země, špehy pro Turky, glejti na zůstáv. v Č. 1546, 1000 jmen žid., též českými jmeny.

## Davle.

Isr. nábož. obec v Davli je dnes odbočkou obce žid. na Zbraslavi, avšak v r. 1880 byla konstituována jako samostatná nábož. obec s prvním star. Mich. Seidlem v čele. Předtím se zde ustavil spolek žid., který pak v důsledcích zákona o žid. nábož. obcích zadal vlastní stanov. Tato žid. obec soustředila některé menší vukolní obce, v nichž žil roztroušeně menší počet žid. rodin: Hvozdnice, Měchenice, Trnová, Klínce, Slivence, Zahořany, Lochkov a Všenory; tyto obce tvoří severní obvod okresu, kdežto Davle, Sázava, Stěchovice, Slapy, Zahořany tvoří její jižní obvod. Záhy po její konstituci r. 1880 zakoupila žid. obec v D. malý domek, jež přestavěla na modlitebnu. S počátku měla obec i svého rabína,

avšak byla tak nemajetná, že její nemohla trvale ustanoviti. Proto se scházeli zdejší a okolní žid. jen o vysokých svátcích za účelem pobožnosti. Zákonem z 21. března 1890 byla D. připojena k žid. obci zbraslavské.

Místní kronika let válečných zaznamenává též několik jmen z obce D.; rovněž i několik žid. legionářů; těch vzpomenu to dějinách žid. obce na Z. Velikých zasluh o osudy českých vojáků z války narukovavších k pražskému pl. v Sölnohradě získal si rodák stěchovský MUDr. Art. Aschermann, který velmi obětavě pomáhal bezpočetným českým lidem ke svobodě.

J. R.